

ЗАМАН

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: gazeta.zamankbr.ru
[gazeta_zaman](https://www.instagram.com/gazeta_zaman)

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

КЕНГЕШ

Казбек Коков къачхынчылагъа болушургъа, ала болжаллы халда орналырча мадарла этерге буюргъанды

Казбек Коков КъМР-ни Правительствоосуну Председатели Мусукланы Алийни, КъМР-ни Башчысыны Администрациясыны таматасы Мухамед Кодзоковну, Россейни МЧС-ини КъМР-де Баш управлениясыны начальниги Михаил Надежинни, КъМР-ни Правительствоосуну Председателини орунбасары Марат Хубиевни, КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоосуну ишлерини управляющиси Азаматгери Ашхотовну къатышулары бла оператив кенгеш бардыргъанды.

КъМР-ни Башчысы Къабарты-Малкъар Республика Шимал-Кавказ федерал округну башха субъектлери бла бирге юлерин къоюп кетерге тышген адамланы алыргъа хазырланганыны юсюнден билдиргенди эмда Правительствоога ДНР-де бла ЛНР-де жашап тургъан жерлеринден кетерге тышген адамлагъа болушургъа, ала болжаллы халда орналырча мадарла этерге буюргъанды.

Казбек Коковну оноуу бла ал кезиуде Донецкден бла Луганскдан 400 къачхынчыны алыргъа беш санаторий хазырлана турады: «Курорт «Нальчик», «Вершина», Б.Э. Калмыков атлы, «Кавказ», «Долинск». Ундурукъланы къошакъ саны да эсге алыныркъды. Ро-

спотребнадзору КъМР-де Управлениясы бла КъМР-ни Саулукъ сакълау министерствосу къачхынчылагъа медицина болушлукъ бериуню мадарларын этедиле, КъМР-ни Жарыкъландыруу, илму эмда жаш тёлню ишлери жаны бла министерствосу уа сабийлени республиканы билим бериу учреждениеларында окъутууну онгларын тинтедиле.

Бу кюнледе республика гуманитар болушлукъну 20 тоннасын хазырлай турады. Ары аш-азыкъ хуржунла эмда бек керекли затла киредиле. Аланы жыйыуну «Единая Россия» партияны регион бёлюмю къурагъанды. Тамбла гуманитар жюкню Дондагъы Ростовха жиберликдиле. Анда уа ол къачхынчыланы араларында юлешиниркиди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы К.В.Коковну Ата журтну кьоруулаучусуну кюнү бла АЛГЫШЛАУУ

Къабарты-Малкъарны хурметли жамааты! Сизни Ата журтну кьоруулаучусуну кюнү бла алгышлайма!

Бу байрам кишиликни бла Ата журтха кертичиликни белгисиди, къыралны тарыхыны махтаулу бетлерини, тёлюлени араларында байламлыкъланы юзюлмезликлерини шагъатыды. Ёмюрле бир бирлерин алышындырып барадыла, алай деменгили хорламланы къууанчы адамланы не заманда да бирикдиргендиле, аланы жюреклерине Ата журт эмда аны махтаулу жашлары ючюн ёхтемликни сингдире.

Быллай кюн биз жерлерин жигитча кьоруулагъан аскерчилеге, Ата журт ючюн сермешгенлени, къыралны кьоркьуусулукъларын жалчытханланы барысына да жюрегибизни теренинден хурмет этгенибизни билдиребиз. Бююнлюкде да кеслери ыразылыкълары бла бу кыйын, алай а сыйлы усталыкъланы – Ата журтха къуллукъ этиуню, аны жалынчакъсызлыгын бла кьоркьуусулукъун кьоруулауугъа къуллукъ этиуню – сайлагъанланы, патриот ниетге, инсанлыкъга табынганлагъа, антларына эмда аскер борчларына кертичилик кълганланы алларында баш урабыз. Айхайда, бек жылы сёзлерибизни, жюрек ыразылыкъларыны бла ыспасыбызны Уллу Ата журт урушну ветеранларына жоралайбыз.

Бу байрам бизни туугъан Къабарты-Малкъарыбызга бла саулай Ата журтубузга хайырлы ишлеге кёллендиргенлей турсун!

Барыгызга да кийик саулукъ, жетишимле эмда монглукъ бла ырахатлыкъ тежейме!

Къайгырыу

Республика Донецкден эм Луганскдан келгенлеге гуманитар болушлукъ тапдырады

Къабарты-Малкъар Донецк эм Луганск халкъ республикадан Ростовда орналгъан къачхынчылагъа гуманитар болушлукъ жиберирге хазырланады. КъМР-ни Башчысы Казбек Коковну буйрукъларына кёре аш-азыкъ эм биринчи керекке изленген затла бла жыйымдыкълардан къуралгъан гуманитар жюк Ростовха ашырылады.

Алгын билдирилгенича, Къабарты-Малкъар 400 къачхынчыны алыргъа хазырды, ала регионну беш санаторийинде турлукъдула. Бусагъатда Донецкден бла Луганскдан къачхынчылагъа медицина болушлукъ тапдырыу, республиканы билим бериу махкемелеринде сабийлени окъутууну къурау сорулагъа къаралады.

ТЮБЕШИУ

Сёлешиуню темасы – саулукъ сакълау системаны онгдуруу

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Казбек Коков КъМР-ни саулукъ сакълау министри Рустам Калибатов эм Элбрус муниципал районну Ара район больницасыны тамата врачы Тилланы Хабидуллах бла ишти тюбешуу къурагъанды. Аны чегинде республиканы саулукъ сакълаууну биринчи звеносуну жангыртыуну, Элбрус районну саулукъ сакълау системасын айнытыуну юсюнден сёлешингенди.

Республиканы оноучусу Элбрус посёлкада участок больницаны 520 квадрат метр кенглиги бла жангы больницалы корпусу ишленирегин алгын айтханды. Мекамда жангы травматология ара орналлыкъды, ол а туристлени келиулери жылдан жылга кёбейе баргъан бу узакъ районда бек изленеди. Травматология ара ол санда бийик технологиялы болушлукъ тапдырырча шёндогюлю диагностика эм хирургия оборудование бла жалчытылыныпды. Жангыртыуну программасыны чеклеринде анга 50 миллион сом бёлюнюрюкдю.

Участок больницаны эски махкемеси тюрлендирилликди, 20 жатар жери болгъан медицина учрежденияны ол жаны бла кючюн 7-жатар жерге дери кёбейтир муратлыдыла. Жангыртыуну программасына Элбрус муниципал районну Ара район больницасыны Тырнауузда поликлиника бёлюмю да къошулгъанды.

Казбек Коков, больницаны тамата врачы бла бийик квалификациялы кадрланы жетмегенлерини проблемасын сюзюп, больницаны специалистлерин жашар жерле бла жалчытырча онглагъа къараргъа буюргъанды.

Рустам Калибатов жангыртыуну программасына кёре 2021 жылда Заюковода Район больницаны поликлиника бёлюмюню, Май муниципал районда Ара район больницаны сабий поликлиникасыны, Малкада амбулаторияны, Нальчикде сабий поликлиниканы филиалыны тынгылы

ремонтлары тындырылгъанын билдиргенди. 2022 жылда Нальчик шахарны поликлиникаларында эм район больницаланы поликлиника бёлюмлеринде ремонт ишле андан ары бардырыладыла. Министр билдиргеннге кёре, битеу объектледе ишлени биринчи жыл жарымда тамалар муратлыдыла. Аны бла бирге жалчытылыныу да тындырылады, бусагъатда учреждениялагъа УЗИ-аппаратла берилип башлагъандыла.

Тынгылы ремонтдан сора да районлада саулукъ сакълаууну жангы объектлерини къурулушлары бардырылады. Биринчи кварталны ахырына Черек районну Аушигер элинде 500 квадрат метр кенлиги болгъан жангы амбулаторияны хайырлануугъа берирге дейдиле. Жуукъ заманда Бахсан районну Куба-Таба элинде жангы амбулаторияны къурулушу башланыркъды, ол 2022-2023 жыллагъа белгиленеди.

ТИНТИУЛЕ

Жаш тёлю политиканы айнытыу онгларын сюзгендиле

КЪМР-ни Башчысы **Казбек Коков** Москвада Жаш тёлюно ишлери жаны бла федерал агентствону таматасы **Ксения Разуваева** бла ишти тубешиу бардырганды.

Тубешиуну кезиунде Къабарты-Малкъар Республикада жаш тёлю политиканы юсюнден соруулары сюзгендиле. Казбек Коков белгилегенге кёре, быйыл эм андан ары жыллада жаш тёлю бла байламлы жумушлары айнытыу республиканы кырал политикасында магъаналы жерни аллыкды. «Бизни республикада тийишли кырал институтла бардыла, жамауат эм жаш тёлю биригиуле, болсада ала бла ишни тирилтирге керекди», - дегенди КЪМР-ни Башчысы.

Жууукъ заманда Къабарты-Малкъарда жаш тёлю политика

жаны бла башха толтуруучу власть орган кырауаргъа мурат болганына Жаш тёлюно ишлери жаны бла федерал агентствону таматасы ыразылыгын билдиргенди. Ол жумушну тамамлауда байламлыкларыны жюрютюрге келишгендиле. Жангы ведомство кыралса, республикада бардырылган жаш тёлю политика жаны бла тюрлю-тюрлю жумушлагъа, федерал ара да кёз-кыулакъ бола турлукъду, деп белгилегендиле тубешиуну кезиунде.

Казбек Коков Ксения Разуваевага билдиргенге кёре, 2022 жылда КЪМР-ни Башчысында жаш тёлю политика жаны бла совет кыраллыгын эм Къабарты-Малкъарны жаш алимлерине премияла бериллигин айтханды. Тубешиуде дагыда волонтер-

лукъ кымылдауну андан ары айнытыу, жаш тёлю проеклеге грантла берип болушлукъ этиу, жаш тёлюно профессионал жаны бла билимлерин ёсдюрюрге итиндириу эм иш кёллюклерин кётюрюу соруула сюзюлгендиле.

Белгиленген планнга кёре, жаш тёлю инфраструктураны кырауаргъа эм тюрлю-тюрлю бёлюмледе арала кыраллыкдыла. Аллай майданладан бири, Жаш тёлю чыгармачылыккыны межамы боллукъду, аны кырулушун бошаргъа 2022-2024 жыллада федерал бюджетден 1 миллиард сомдан аслам бёлюнюрюкдю. Андан сора да федерал агентствону жанындан республикага методология жаны бла болушлукъ этилликти.

Тубешиуде республикада

Жаш тёлюно ишлери жаны бла федерал агентствону бирге жаш тёлю бла байламлы федерал эм регион арада уллу мероприятиялары бардырыуну юсюнден селешгендиле. «Команда 5642» республикалы форумну Жаш тёлюно ишлери жаны бла федерал агентствону майданларында бардырылуучу конкурска кышаргъа мурат барды. Андан сора да «Жолуучулукдан да кёп» федерал проектке, жаш тёлюно айнытыу инфраструктура программага эм Шимал-Кавказ жаш

тёлю фестивалыга кыатышыу соруула кырауаргъандыла.

Тубешиуну итогларыны юсюнден айта, Казбек Коков «Билим» проектке кыатышыргъа ыразылыгын социал сетде кесини энчи бетинде жазганды эм аны бла байламлы республикага кыралны регионларындан келлик жаш тёлюге Къабарты-Малкъарны ариу жерлерин кёрютюрге хазырлыккыны да билдиргенди, деп айтылады КЪМР-ни Башчысыны бла Правительство суну билдириунде.

ШАГЫРЕЙЛЕНИУ

Сабий поликлиниканы жангыртыу къалай барганына эс бурулганды

КЪМР-ни Башчысы **Казбек Коков** Нальчикде 1-чи номерли сабий поликлиниканы жангыртыу къалай барганына кырауарганды.

- Учрежденияны межамына ремонт этиуге саулай да 60 миллион сомдан аслам бёлюнгенди. Битеу ишлени быйылны ахырына бошаргъа белгилене-

ди, - деп билдиргенди республиканы оюучусуна КЪМР-ни саулакъ сакълау министри **Рустам Калибатов**.

Поликлиникада бола турган тюрлениулене юслеринден а аны баш врачыны кыуллугун толтурган **Мадина Кашежева** айтханды. Жангы юч кыатлы межам кыошулса, поликлиниканы жери эки кереге кенг боллукъду. Бююнлукде ол 1620 квадрат метре орналыпды. Ол а республиканы ара шахарыны сабийлерин медицина болушлукъ бла тынгылы жалчытыргъа азлыкъ этеди. Мында 35 мингден артык сабий эсепде турады.

Поликлиника жангыртылгандан сора, аны биринчи кыатысында диагностика бёлюм, врачча кирирни кезиуун сакъларча, ана бла сабий турур-

ча отоула да орналыккыдыла. Кюндюзгю хирургия стационар ачылыккыды. Адамланы эмда жюклени ташыган лифтле ишлерикдиле. Келгенлени экиге бёллюкдюле: ОРВИ-ден ауругъанла энчи эшикледен кирликдиле.

Былтыр поликлиника Республикалы сабий клиника больницыны оюуна берилгенди. Россейни Правительство суну себеплиги бла резерв фонддан бу учрежденияны жангыртыугъа бла оборудованысын алышындырыугъа 120 миллион сомдан аслам жиберилгенди. Больницаны корпусларында инженер коммуникациялары алышындырылыккыдыла, хауаны тазалауу системаны жангыртырылыккыдыла. Межамны ичи, тышы, тегереги да тапландырылыккыдыла - кысыхасы,

больница танымазча боллукъду.

Шёндюгю медицина оборудовани алыргъа да белгиленеди. Дагыда больницада саусузыны алган жангы бёлюм ачылыккыды. Ол да бек керек болуп турады, нек дегенде бери битеу республикадан сабийлени келтиредиле. Мында да битеу ишлени быйылны ахырына бошаргъа белгиленеди.

Казбек Коков жангыртыу ишлеге учрежденияны башчылары кирик, министерство да дайым кёз-кыулакъ болгъанлай турургъа кереклисин эсгертгенди. Ол кырулуш къалай барганына кыарап чыкыгандан сора, жангы корпусну проекти бла да шагъырейленгенди, педиатрия службаны айнытыуну юсюнден ушаккыны эсеплерине тийишли буйрукъла да бергенди.

КЪМР-ни Башчысыны бла Правительство суну пресс-службасы.

КЕЛИШИМ

Сайлауларына туюндюрю муратда

Кёп болмай «Кюн шахар» сабий чыгармачылык академияда КЪМР-ни Жарыкландыруу, илму эмда жаш тёлюно ишлери жаны бла министри Анзор Езаов бла Россейни Н.И. Пирогов атлы медицина миллет излем университетини (РНИМУ) абитуриентле бла иш бардыргъан бёлюмюно таматасы Бакеева Алла бирге ишлеуну юсюнден келишимге кыол салгандыла.

Тубешиуде «РНИМУ: все грани высшего» проектни бардырыуну онглары да сюзюлгендиле эм аны бла билим бериу учреждениялары таматары да шагъырей этгендиле.

Ол кюн химия-биология класслары бла «Антарес» араны «Химия» кёп профилли сменасыны келечилерине «Хирургия» усталыкдан мастер-

класс бардырылганды.

Эсге сала айтсакъ, башда сагынылган проектни магъанасы - школчулары медицина усталыкъ бла шагъырей этиудю. Алай бла ала жангы технологияла бла ишлерге юйренедиле, билимлерин эм

сынамлырын да кючлерге онг табадыла.

Келишимге кёре, республиканы выпускниклерине, устазларына да курсла, программала эм башха затла да хахъсыз бардырылыккыдыла.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

СЕБЕПЛИК

Жолланы тапландырадыла

Къабарты-Малкъарда былтыр «Къоркыуусуз эм кечестволу жолла» миллет проектке кёре белгиленген ишлени кёбюсю тамамланганды. Регион эм муниципал жолланы 57,9 проценти, ол санда Нальчик шахар округда 80,46 проценти, мардалага келиширча болганды. Аны юсюнден бизге КЪМР-ни транспорт эмда жол мюлк министерствосуну пресс-службасындан билдиргендиле.

Белгиленген жумушлары тындырылгъанларына мюлк техника мурдорну игилендирилгени да себеплик этгенди. Быйыл сагынылган миллет проектни чеклеринде 18 жолга бла 5 кёпюрге, битеу да 100 километрге, тынгылы ремонт этилликти.

Сагынылган ишлеге 150 минг тоннадан аслам асфальт

кыоратылыккыды. Аны бла бир тюрлю чырмау чыкымаз ючюн, республиканы профилли ведомствосу заводлары, энчи техниканы бла оборудованыны хазырлыкларыны, тинтгенлей турады. Подряд организациялары материалла бла эм азындан сегиз завод жалчытырыккыды.

Арт жыллада бийик технологиялары хайырындан жангы излемлеге келишген асфальт жарашдырылады. Аны кечестволу лабораторияда эм жеринде энчи оборудовани бла тинтиледи. Подряд организацияла да энчи техникаларыны, оборудованыларыны дайым жангыртадыла, машиналарына бла механизмелерине заманында ремонт этедиле.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман.

Сейир кьозгъагъан ушакъла

Черек районну Аушигер элинде кьарындашла Кубати эмда Кабард Кардановланы атын жюрютген орта школда бу кюнледе "Тенг халда селешуи" деген федерал проектни чеклеринде КъМР-ни финансла министри Елена Лисун бла тубешиу кьуралгъанды.

Бу проектни магъанасы – ёсюп келген тёлуге жетишимли адамланы юлгюлеринде шёндюгю Россей тенг онглары кьыралы болгъанын эмда тынгылы билим алгъан жашла бла кьызла, кьайсы регионда жашагъанларына, кьаллай юйюрден чыкьгъанларына да кьарамай, муратларына жеталлыклары кьргюзтюдю.

Елена Александровна тубешиуге келгенлеге ишини эмда ол башчылыкъ

этген министерство кьаллай жумушла тамамлагъаныны юсюнден тынгылы хапар айтханды. Республикада бийик окъуу юйге бюджет жерлени, туризмни, устазланы иш хакъларыны, кредит ставкаланы юслеринден эм башха соруулагъа да жууапла бергенди.

Ушакъдан сора уа министр "Точка роста" арада "Промышленный дизайн", "3D-моделирование" жаны бла сабийлени чыгъармачылыкларыны кёрмючюнде болгъанды. Окъуучула Елена Александровнагъа саугъагъа кеслери ишлеген шахматланы бла кьыралны белгилерин бергенди.

Районну администрациясыны башчысыны орунбасары Эфендиланы Тереза тубешиуню хайырлыгъа санагъанды.

Быллай ушакъла жаш адамлагъа кеп жангы затла билирге, усталык сайларгъа да болушадыла, дегенди.

«Диалог на равных» деген проектге тийишлиликде быллай тубешиуле районну башха эллеринде да кьурал-

лыкъдыла, деп билдиргенди бизге Черек районну администрациясыны пресс-службасындан.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият
хазырлагъанды.

ОЛИМПИАДА - 2022

Ниет кючлюлюкню, тириликни, итиниюлюкню эсеби

Къыш Олимпиада оюнланы 15-чи кюню кьарачуларыбызгъа зауукълу ётгенди десек, жангылмазбыз. Эм ахшы кёрюмдюле лыжалада учууда эсепленгенди – Александр Большунов

чемпион атын сакълаялмагъанды. Финляндия бла тубешиуню 1:2 эсеп бла кьытдыргъанбыз. Эсепни бизникеледен Михаил Григоренко ачханды, алай артда анга кьошалмагъанбыз. Къарш-

бир майдалны къыш Олимпиадада биринчи кере кьытханбыз, Сочиде спортчуларыбыз 30-ун алгъан эдиле.

Олимпиаданы жабылууню юсюнден айтханда, ол бек жарык ётгенди, аны планын режиссёр Чжан Имоу хазырлагъанды. Ол тепсеуледен башланганды, оюнланы белгиси уа кьар хаппук болгъанды, майданны башында беш башха-башха торсюню «жюзюкле» орнатылгъандыла.

Байрамгъа Халкъла аралы олимпиада комитетни президенти Томас Бах бла Кьытай Халкъ Республиканы председатели Си Цзиньпин келгенди. Гимн эшитилгенден сора, Олимпиаданы бла Кьытайны байраклары кётюрюлгенди. Ызы бла аренагъа эришиуге кьатышхан кьыралланы келечилери чыкьгъандыла, кеслери да алгъын жылладача угъай, кьытайлы

Олимпиаданы юч кере чемпиону болгъанды, Иван Якимущин а биринчи олимпиада саугъасын – «кюмюшню» – алгъанды. Саулай да алып айтханда, бу спортда эр кишилерибиз хар чабыуда да алчы жерлеге чыкьмагъанлай кьалмагъандыла: ала командабызгъа 8 майдал келтиргенди.

Бузда экеулен болуп учууда уа бу жол «алтынсыз» кьалгъанбыз. Евгения Тарасова бла Владимир Морозов, программаларын уста бардыргъан эселе да, кьытайлыла бираз кючлюрек болгъандыла. Алай бла бизде – «кюмюш». Доммакъ майдалны да ычхындырмагъанбыз – Мишина бла Галлямов командаларындан тенглеры Бойковадан бла Козловскийден кёбюрек балл алгъандыла.

Конькиледе чарише барыуда Даниил Алдошкин масс-стартада, алгъа келгенлени жетерге не бек кюрешген эсе да, бешинчи болгъанды.

Алай бла Олимпиаданы ахыр кюнюню аллында спортчуларыбыз 31 майдал жыйгъандыла: 6 алтын, 11 кюмюш эмда 14 доммакъ. Быллай кёрюмдюле бла таблицада саугъалы жерге чыгъаргъа онг жокъду.

Ыйых кюн майдалланы 5 комплекти ючюн да кьаты кюреш баргъанды, «кюмюшню» хоккейлерибиз алгъандыла. 2018 жылда Пхенчханда Оюнда хорлагъан командабыз бу жол

чы команда уа эки шайба бла жууаплагъанды. Алай бла финле хоккейде «алтынны» тарыхларында биринчи кере алгъандыла. Лыжала масс-стартада тишируулада эндиге дери да хорлай келген Тереза Йоханг кьытханды, россейлиледен эм иги кёрюмдю Татьяна Сорина болдургъанды – ол финише бешинчи жетгенди. Кёрлингде, бобслейде, параллельный слаломда да алчылагъа кьошулалмагъанбыз.

Майдал саны бла Россей экинчи жердеди, аны эсебинде 32 саугъа барды. Кюмюш эм доммакъ майдалланы саны бла биринчи окъунабыз. Жарсыугъа, «алтынныбыз» азыракъ болгъанды, аны ючюн таблицада тогъузунчу тизгинде кьалгъанбыз. Быллай

алфавитге кере. Россейлилени байраклары эм иги лыжачыбыз Александр Большунов элтгенди, стадионга дагъыда 59 спортчубуз жиберилгенди.

Жыйылгъанлагъа Оюнда эм сейирлик кезиулер кёргюзтүлгенди, ахыр эришиуледе хорлагъанланы бла волонтерланы саугъалангандыла. Томас Бах алгъышлау сёзюн айтхандан сора, трибуналада мингле бла саналгъан фонарикле жандырылгъандыла, ол такыйкъалада хар кьар хаппукну ортасында болгъан Олимпиада от а ёчюлтүлгенди. Кёкню салют жарыта, Олимпиада бошалгъанды.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Эндиги Оюнланы юсюнден сагъышлана

Озгъан къыш Олимпиада оюнланы эсеплери бизни кьыралны командасына жангы жетишим болгъанды. Бу жол бизни спортчуларыбыз 32 майдал бла кьайытхандыла Кьытайдан. Ары дери уа ол кёрюмдю 29-дан кеп бир заманда да болмагъанды. Ол да СССР-ни заманында эди. Калгариде ётген Оюнда Совет Союзну келечилери 11 «алтын», 9 «кюмюш» эм 9 «доммакъ» алып,

команда эсепде биринчиликни ычхындырмагъан эдиле. Андан бери быллай кеп майдал россейлиледе бир да эсленмегенди.

Жылдан жылгъа спорт дуняда политика болум бла терен байламлы болгъанына тюшюне келебиз. Ол алай туюкдю дегенле да бардыла. Алай, шартла аны алайлыгына тюшюндоредиле. Россейли спортчулагъа бу жаны бла да кимден да кьыйынды. Жумуртхада туюк излегенлей, бизни атлетге энчи эс беледиле, тюрю-тюрю даулашла бла кьаугъала кьозгъаудан да арта турмайдыла. Анга юлгю – фигуристка Камилла Валиева бла байламлы болум. Аны кьанында табылгъан допинг хорлагъан командаланы допинг спортчулары тилек кьагъытларын кьабыл кёрмегенди. Анда Американы фигуристлери Оюнда бошалгъынчы майдалларын берирлерин тилеген эдиле.

Валиева бла байламлы былайда бир шарт аныгъашынмайды. Допингни юсюнден декабрьде Россейни чемпионатында белгиле болгъан эсе, андан сора Олимпиадада бир тюрюлю анализ алынмагъанмыды? Алынганды. Бир угъай, эки: январьда Европа-

ны чемпионатында эм февральда Оюнда башланган кезиуде. Алай WADA аланы ачыкъларгъа ашыкьмайды. Былайда «Нек?» деген соруу тууады. Мен оюм этгенден, ала тазадыла. Хал башха болса, эртте да белгиле этерик эдиле. Дагъыда 20 кюнню ичинде этилирге керек анализни Стокгольмда 44 кюн тутуп, эсебин Оюнда башлангандан сора туура этгенлери да кеп соруула туудурадыла.

Камилланы кьанында уа три-метадизинни бек гитче дозасы табылгъанды. Белгилесича, аны фигуристканы жюреги аругъан аппасы хайырландыла. Анга уа ол юйде тюшерге боллукъ эди. Дагъыда аппасы аны тренировкалагъа жюрютеди, андан алып юйге келтирип, тюшлюк азыгъын да ашатады. Биргесине уа эр киши хаман да бу дарманны жюрютеди. Специалистле айтханга кере, Камиллада табылгъанча аллай гитче дозада аны бир тюрю хайыры жокъду спортчугъа. Алай 2014 жылдан бери бу препарат, мельдонийча, спортчулагъа хайырланыргъа эркин этилгенден бириди. Тинтиу ишле бардырыладыла. Къалай алай десенг да, быллай тапсыз ишле россейли спортчулары сындырып ючюн этилгенлери баямды.

Белгилесича, спортчулагъа майдалла ючюн 4, 2,5 эм 1,7 миллион сом ача саугъала этиликдиле. Андан сора да, ала кьырал саугъалагъа да кёргюзтүлүкдюле.

Майдалланы асламын а командагъа лыжачыла келтиргенди. Ала тюрюлю-тюрю даражалы 11 майдал кьытхандыла. Кюмюш майдалланы араларында «алтынны» багъасын тутханла да бардыла. Нек дегенде 60-80-чи жылдан бери бизни спортчула спортну бир кьауум тюрюлеринде бир тюрю жетишим болдуралмай тура эдиле.

Алай бир ненча «кюмюш» а ычхындырылгъан «алтынла» эдиле дерге боллукъбуз. Сёз ючюн, хоккейден турнирде.

Алайды да, эсепле чыгъарыргъа эм кезиулю Оюнгагъа тынгылы хазырланыргъа заманыбыз барды. Тёрт жылдан 25-чи къыш Олимпиада оюнда Италияда этерикдиле.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

МАМЫРЛЫКЪНЫ ЭМ ЖАШАУНУ

КЕРТИЧИЛИК

Росейни МВД-сыны Черек районда бѣлюмюню таматасы полицияны полковниги Хапаланы Мурадинни жашы Далхат бир адамны да мамыр инсанны жашауна, саулугъуна заран салыргъа, ырысхысына къол кѣтюрюрге эркинлиги болмагъанына ишексизди. Ол ич ишле органлада 20 жылдан аслам заманы ишлейди, алай бюгюн да бу усталыкъгъа суймеклигин тас этмегенди.

Биз Росейде Ата журтну къоруулаучусуну кюнюню аллында аны бла тубешип, юйюрюню, ишини энчиликлерини, «Кишилиги ючюн» майдал бла саугъаланнганыны юслеринден ушакъ бардыгъанбыз.

- Далхат Мурадинович, полицияда къуллукъ этиу сабийликни муратымыды?

- Хасанияда туугъанма, школну да анда бошагъанма. Анамы къарындашы милици-

ма. Аманлыкъчыны зараны жетген адамгъа болушсанг, мурдарны ачыкъласанг, артыкъда къатыш бузукълукъну тинтип, аны этгенни тапсанг, кесинге да ыразы боласа. Бу

хурмет табаргъа излегенин айтханды. Ол бек сейир этдиргенди.

- Черек районда криминал

Жамауат биригиу

«Жашларыбыз шарайыпсыз»

Лууланы Жаннаны (Алийланы Нухайны кызы) Аскерчилени аналарыны комитетини республикада бѣлюмюне таматалыкъ этерикди деп, эсинде да болмагъанды. Алай жашы Билял аскерге ашыргъан кюн ол, аныча сабийлеринден айырылгъан аналагъа болушургъа суйгенин ангылагъанды. Росейде аскерчилени аналарыны комитети 1989 жылда къыралда мамырлыкъны ниетлерин, праволу билимни жаяр, аскерге къуллукъ этерге чакъырылгъанланы бла аланы жууукъларыны эркинликлерин жалчытыр мурат бла къуралгъанды. Бюгюнлюкде аны къыралны 40-дан аслам регионунда бѣлюмлери бардыла.

«СЕН БАШЧЫЛЫКЪ ЭТЕРИКСЕ»

Къабарты-Малкъарда уа ол 2007 жылдан бери ишлейди. Бу жылланы ичинде Жанна Нухаевна Кавказдан башлап Узакъ Востокга дери аскер бѣлюмледе болгъанды, алада жашлагъа къаллай болумла къуралгъанларын тинтеди, росейли аскерде къуллукъ этиуню болумларын женгиллетир, жашларын инсанлыкъ борчларын толтурургъа ашыргъан аналарыны журеклерин жапсарыр ючюн къолдан келгенни этеди.

- Военкомат, аскер деп бир заманда да сагъыш этмегенме. Эки жаш да ол кезиуде университетде окъуй эдиле: Билял тыш къыраллы лингвистикада, Таймураз а милицияны школуна. Бир кюн Билял аскерге къуллукъ этерге барама дейди. Къайгырама, университетде окъуй тургъанлай нек чакъырадыла, деп къоркъама. Ол а, кесим суйюп барама, мен аскерде къуллукъ этерге борчлума, дейди. Жарсыгъан, жиягъан окъуна этгенлигиме, аны бу жууаплы оноуна ыразы болама, - дейди Жанна бизни бла ушагъында.

Ананы ичи от болса, ол сабийи ючюн бир затдан арта турмазлыгына тюшоннген эди Жанна жашын ашыра. Военком аны жашына жарсыгъанын кѣрюп, кѣл этдиргенди. «Билял Ростовча аскер бѣлюмге тюшеди. Аны ашыргъан кюн бир жанына туруп, уллу Аллахдан хар сабийни да сакъларын, бир ана да жарсымазын, манга уа жашларын ашыргъанлагъа болушурча онг, кюч беририн тилейме», - деп эсгередиле ол.

Бир-эки ыйыкъдан а аны республиканы Военкоматына чакъырадыла. Бир жукъма болуп къалды деп, асыры къоркъгъандан, юйде кийимлери бла, ал ботасын да тешмей, чарыкъла бла чабып жетеди.

«Адамны кѣлю тартмаса, ол усталыгъында жетишимли болаллыкъ туююлду»

яда къуллукъ этгенди. Аны формасына бек бюсюрегенме. Жууукъланы ичинде, жамауатда хурмет этилгенди, сѣзюне тынгылагъанлары ючюн анга ушаргъа итингенме.

Школну бошагъан кезиуде атам милицияда къуллукъ этерге сюемисе, деп сорады (жаннетли болсун, ауушханды). Аны эмда анамы къарындашыны себепликлери бла РФ-ни МВД-сыны Ростовда юридический институтуна киреме. Букъдурмай айтайым, ол жашауумда артыкъда магъаналы, журегимден суйген сайлау болгъанды.

Вузну бошاپ, лейтенант чын алып, Къабарты-Малкъаргъа къайтама. Мында тюрлю-тюрлю бѣлюмледе ишлегенме, он жылдан артыкъ заманны КъМР-де МВД-ны уголовный излеу бѣлюмюнде къуллукъ этгенме. 2015 жылда РФ-ни МВД-сыны Черек районда бѣлюмюнде полицияны башчысына салыннганма. Ызы бла РОВД-ны таматасыны къуллукъун ышанадыла. Бир жылны оператив иш бла кюрешип, 2021 жылда жангыдан бери къайтханама.

- Ишигизде эм сейир неди? Аны не ючюн сюесиз?

- Полицияда бѣлюмле кѣпдюле, ич ишле органлагъа къуллукъ этерге келген аны кесини фахмусуна, излеми не кѣре сайларгъа керекди. Манга оператив иш сейир болгъанды: адамны эркинликлерине бла праволарына этилген бузукълукъланы, ырысхы бла байламлы аманлыкъланы тинтиу.

КъМР-де МВД-ны уголовный излеу бѣлюмюнде оперативникден башлап, тамата оперативникге, бѣлюмюне башчысыны орунбасарына дери ёсгенме. Тѣрт жылны анга таматалыкъ да этгенме. Бу бѣлюмде къуллукъ этгеним ишимде, жашауумда да уллу сынау бергенди.

Полициягъа келгениме бир кере да сокъуранмагъан

ишде магъанасыз жукъ да жокъду, не гитче шагъат да ишни ахырына жетдирирге болушады.

2005-2015 жылла республикагъа артыкъда къыйын болгъандыла. Бу кезиуде бандит къауумла кѣп аманлыкъла этгендиле, аланы да тинтип, терсликлери болгъанланы жууапха тартханыбыз. 2012 жылда тинтиле бардыра туруп жаралы да болгъанма.

- Мен билип, ол кезиуде сизге «Кишилиги ючюн» майдал берилгенди?

- Хау, атышыуда ишчи нѣгерим ауур жаралы болгъанды. Ол саулукъ сакълау учрежденида ауушханды. Мен да жаралы болуп, кесиме кѣп заманны бакъдыргъанма, саулугъума ауур заран салыннганды. Алай анга да къарамай, жангыдан ишиме къайтханама: сынауум, билимим жамауатха, туугъан журтума энтта керек боллукъду деген акъылда.

- Адам аманлыкъ этди, алай бири анга алгъадан да хазырланады, харам акъылын толтурады. Башхасы уа сунмай, билмей этерге да боллукъду. Аманлыкъчыгъа жазыкъсыннган кезиу болгъанмыды неда быллай сезим терсмиди?

- Бир юлгю келтирирге сюеме. Нальчикде алтын затланы сатыу-алуу бла кюрешген тиширууну ѳлтюрюп, ырысхысын тонагъандыла. Бу аманлыкъгъа жамауат бек чамланганды, мурдарлыкъны юсюнден кѣп тюрлю хапарла журюгендиле.

Кертиди, ол ишни тинтиу къыйын баргъанды. Оператив жумушланы толтургъан кезиуде биреулен мурдарлыкъны мен этгенме, деп тохтайды. Алай аны сѣзлерине ийнанмагъанма, ишекли болама. Соруу бардыргъаныбызда, ол аманлыкъны энчиликлерин, болумларын айталмагъанды.

Бу адамдан кесинги нек аманлагъанса деп соргъанымда уа, тюрмеге олтуруп, анда тутулгъанланы арасында сыйлы жерни алып,

болумгъа къаллай багъа берирге боллукъду?

- Районда 10 эл барды. Мында кѣп миллетлени келчилери жашайдыла. Аманлыкъла аз болгъанлары ахшы шартды. Элени асламы тау жерледе орналадыла, адамла малчылыкъ бла кюрешедиле. Алгъын малланы урлау бла байламлы аманлыкъла кѣп этилгендиле, алай биз этген мадарланы хайырындан ала азайтылгъандыла. Сѣз ючюн, былтыр жаланда аллай эки аманлыкъ этилгенди, ала тинтилип, урчула табылгъандыла.

Шѣндю уа IT-технологияланы болушлукълары бла этилген хыйлалыкъла кенг жайылгъандыла. Жарсыугъа, не бек айтып турсанг да, адамла терк байыкъланыр мурат бла хыйлачылары ыргъакъларына тюшюп къаладыла. Аллаи аманлыкъланы азайтыр мурат бла профилактика мадарла бардырабыз. Адамла аслам жыйылгъан жерледе, тюкенледе хыйлалыкъланы тюрлюлерин ангылатып, листовкала юлешибиз.

Бузукълукъланы тинтиу бла кюрешген энчи бѣлюмюбюз барды. IT-технологияланы хайырланып хыйлалыкъ этгенни ачыкълагъаныбызны айтыргъа сюеме. Ол башха регионну инсаныды, бюгюнлюкде тутулупду, анга соруу этиледиле.

Районда аманлыкъланы тинтиуге энчи эс бѣлеме. Бузукълукъ этип, жууапдан къутулургъа излегенлени аллай онглары ахырда болмагъанларын эсгертирге сюеме.

- Айтымны къалай бошарыкъсыз: полициячы - ...

- Кертичи болургъа, тюлюк бла ишлерге, жамауатны законлу излемлерин сакъларгъа борчлуду.

- Сиз ич ишле органлада кѣп заманны ишлейсиз. Бу кезиуде жамауатда правонизамны сакълаучулагъа кѣз къарам тюрленгенди, ышаныулукъ барды деп айталлыкъмысыз?

- Полицияны магъанасын ангылагъанла, право ни-

замны сакълаучу система болмаса, къыралда жашау къыйын боллукъун билгенле бардыла. Алай, жарсыугъа, аманларгъа хазырла, иш этип, кемчиликлени излегенле да аз туююлду.

Мен окъугъан кезиуде устазларымдан бири былай айтханы эсимдеди: полициячыны ниетлери, формасы, сыфаты да халкъны аллында таза болургъа керекдиле. Юсю, чурукълары кир, чачы къыркыылмагъан адамгъа эс бурулукъ туююлду. Алай полициячыны сыфаты былай болса уа, ол системагъа саулай кир къондурады.

Формада полициячы учхалап жыгъылса окъуна, эсирипди, кефди, деп къоярыкъдыла. Быллай кемчиликлени излеп айланнганла бардыла. Алай халкъны асламы полициячылагъа ийнанады, жарсыуларын ышанады.

- Ата журтну къоруулау - эм сыйлы усталыкъды. Бизни ушакъны окъугъан жаш адамлагъа аскерге, правонизамны сакълаучу органлагъа ишге барыгъыз деп айталлыкъмысыз?

- Хар кимни да фахмусу, хунери башхады. Алай адам ишин сюерге кереклисин а къайтарып айтама. Ансыз ол насып, къууанч келтирлик туююлду. Адамны журеги тартмаса, ол усталыгъында жетишимли боллукъ туююлду.

Юйде юч жаш ёседиле. Аланы усталыгъыма сейирлери болгъанын кѣреме: ишден келсем, соруула бердиде, бюгюн не бла кюрешгенсе, дейдиле. Мен полициячы болгъаным биледиле, кеч келгеними кечедиле, ала бла кюреширге заманым аз болгъанын ангылайдыла. Жаш адамлагъа усталыкъны журегигизни излемлерине кѣре айырыгъыз дерик эдим.

- Бизни ушагъыбыз Ата журтну къоруулаучусуну кюнюне жораланганды. Бу байрам бла байламлы къаллай алгъыш этерге сюесиз?

- Ёмюрлени теренинден эр киши Ата журтун, жашагъан жерин, тишируулары, сабийлени, абаданланы душмандан къоруулагъанды. Къоруулаучу деп бошдан айтылмагъанды да, бу борчну бизге ышаннганла сокъуранмазча тамамларгъа чакъырама.

САКЪЛАГЪАН ХОРЛАТМАЗЛЫКЪ КЮЧ

«адеплидиле, буйрукъланы толтурадыла»

«Сууукъ болмаймыса деп соргъанында военком, сейир этеме, кесим не сыфатда болгъанымы да аныламай. Жашха селешип, аны игиме, хар неда ахшыды деген сөзлерин эшитгинчи, кесиме келалмайма. Алайда уа военком бла эки тишируу – жашлары аскерде госпитальгъа тыюп. Нек болушмайсыз алагъа, сизни къаллай жюреклерибиз барды, деп айланама аналагъа. Ма ол кезиуде военком манга къарап, Аскерчилени аналарыны комитетине таматалыкъ этериксиз деп, къолума бир къара папка да тутдуруп ашырады. Андан сора башланганды мени бу ишим», - дейди ол.

Жаннаны аскерге тартылгъаны уа атасы Нухай бла байламлы да болур, баям. Уллу Ата журт урушну жигит ветераны душманга къажу сермешле бла Берлинге дери жетгенди, урушдан сора жыллада уа милицияда къуллукъ этип, жамауатны аманлыкъчыладан сакълагъанды. Алгъаракълада уа къууанчлы халда Акъ-Сууда ол жашагъан юде эсгериу къанга да ачылгъанды.

- Атам сабийлерине, туудукъларына ахшы юлгюду. Бюгюнлюкде уа аскер бөлүмге барсам, атам сыфаты кёз аллымдады. Аны ол къыйын жыллада душманла бла къалай уруш этгенини, 115-чи атлы дивизияны къауумунда Малая Мартыновка элни тийресинде тыюпкъ къыйынлыкъланы, жаралы болгъаныны юслеринден сагъыш этеме, - деп хапарлайды Жанна.

КАВКАЗДАН УЗАКЪ ВОСТОКЪГА ДЕРИ

Бу жылланы ичинде Жанна Нухаевна кеп аскер бөлүмледе болгъанды, жарсыулу болумгъа тыюпкъ жашлагъа, аналагъа да болушханды. Аны бу иши уа эслемей къалмагъанды. Ол кеп жылланы бет жарыкълы ишлегени, жаш тёлню патриот ниетлеге юретиу жаны бла жууаплы ишге салгъан къыйыны, аскерге чакъырылгъанлагъа, аланы жууукъларына болушханы ючюн тюрлю-тюрлю грамотала, ведомстволу саугъала бла белгиленгенди. Аланы арасында эм сыйлыгъа РФ-ни Къырал Думасыны депутаты Кирилл Черкасов берген Ыразылыкъ письмону санайды. Анда уа федерал депутат Жанна Нухаевнаны жаш тёлню Ата журтха сыймекликге юретенди, аскерчилеге социал болушлукъгъа себеплик этгени жазылады. Дагъыда иш кёллююгю, салынган борчланы бет жарыкълы толтургъаны ючюн ол Юг аскер округну командованиясыны, КъМР-ни аскер комиссариатыны грамоталарына тийишли болгъанды.

тыны грамоталарына тийишли болгъанды.

6703-чю номерли аскер бөлүмню командири полковник Александр Малюх а кесини ыразылыкъ письмосунда Жанна Нухаевнаны Ата журтну къоруулауучуларына къайгырыулугъу, россейли аскерде тарыхны теренинден салынган төрелени жангыртыуу салгъан къыйыны белгиленеди.

ХАЛ КЪОРКЪУСУЗДУ

Бюгюнлюкде россейли аскерде болум тынчды, ашсуу, медицина болушлукъ игидиле, жашланы къоркъуусузлукълары жалчытылынады, ала казармалада турмайдыла, төртеулен бирге отоулада жашайдыла. Бирле жыл кеп туююлду, дерге да болурла. Алай акъылбалыкъ энди болгъан, атадан, андан кеп заманга биринчи кере айырылгъан жашха жангы болумлагъа юйренген тынч туююлду.

Бизни ушакъ нөгерибиз а ма бу кезиуде аналагъа психология болушлукъ береди, жашла къуллукъ этген бөлүмлени таматалары бла да селешеди. «Жангыз да шендю жарсыуум – офисим жокъду. Республиканы власть органлары да билселе сюерик эдим бизде быллай организация болгъанын. Ол кезиуде аскерчилени аналары мени излеп айланмай, ары келип, жарсыуларын тюзюнлей билдираллыкъдыла. Комитетни къыралны регионларында иши нөгерлерим кемчиликке болсала, субъектни оноучулары бла бирге тамамлайдыла. Бизде да аллай байламлыкъ керекди», - дейди Жанна.

Дагъыда военкоматны районлада бөлүмлери бла да керекдиле байламлыкъла. «Сөзге, Бахсанни военкоматына Бахсан, Зольск районла киредиле. Кичибалыкъдан, Сармаковдан, Каменномостдан жашла бери келедиле

эсепге туургъа, аскерге да андан ашырыладыла. Хабаздан, башха узакъ элден Бахсанга барып, военкоматда жашыны юсюнден сурагъандан эсе, манга селешген тынчыракъ боллукъду», - дейди ол.

Эпидемиология болум игиленгени бла уа ол Брянск областьда аскер бөлүмлеге барып муратлыды. Бу жолоучулукъла къалай къураладыла, деп сорургъа да боллукъсуз. Бирде аскер бөлүмню оноучуларына комитетни келечиси келликди деп, алгъадан белгиле этиледди. Алай сунмай барып къалыргъа эркинликлери да барды. «Аскер бөлүмлени таматалары Комитетни келечилери нек келгенлерине бирде ишекли боладыла, алай асламында уа къонакъбайлыкъ этедиле. Мен асламында сунмай тургъанлай барычума. Ол кезиуде уа аланы хазырланыргъа заманлары жокъду. Аны ючюн арсарсыз айтама: шендю жашлагъа къуллукъ этерге ахшы болумла къуралгъандыла», - дейди ушакъ нөгери.

Алгын заманлада аскерде къуллукъ этмеген жашны хыликъ этгендиле, бир кемчилиги, къыуу болур деп, ишекли болгъандыла. Бюгюнлюкде жамауатда аллай оюм жокъду, алай жашларыбыз а кеслерини инсанлыкъ борчларын толтуруудан къачмайдыла. «Къуллукъ этген ишсиз къаллыкъ туююлду, контракт бла аскерге, полициягъа, башха кюч структуралагъа кираллыкъды. Алай дагъыда айтыргъым. Жылны ичинде ол кесине мадар этерге юйренеди, къарыу, сынау къыяды, аны жашауу кез къарамы тюрленеди. Бек маганалысы уа ол атаны, ананы къыйыныларын тюз анылап, алагъа хурмет этерге юйренеди», - деп белгилейди Жанна.

Аскер таматала уа бизни жашланы юслеринден жаланда ариу сөзле айтадыла, ала хурметли, адепли, иш кёллю болгъанларына, буйрукъланы сөзсюз толтургъанларына ыразыдыла.

Ушагыбызны ахырында Жанна Нухаевна аналары къоркъмазгъа, жашларыны келир заманларыны юслеринден сагъыш этип, аланы аскерге тынч жюрек бла ашырыргъа чакъырады. «Бюгюнлюкде аскерде болгъан жашлагъа – офицерлеге, аскерчилеге да къуллукъларында жетишимли болурларын, жашауларында салгъан муратлары толурларын тежейме. Аналарыны къолларына саулукълу къайтсынла. Аллахтала дунягъа тынчлыкъ, мамырлыкъ берсин», - дейди ол ушагыбызны ахырында.

Хурметли газет окъучула, Жанна Нухаевнаны болушлукъу, жашларын аскерге ашырып, соруулары болгъанла аны телефон номерине селеширге боллукъдула. Ол «Заманны» редакциясында барды.

ЭСДЕ ТУТУУ

Улбашланы Таулуны жашы Малик 1916 жылда туугъанды. Гитчелигинден да атанасы аны ишлерге, жигер болургъа юйретгендиле. Ол а иш кёллю болгъаны бла бирге, жангычылыкълагъа ачыкъ, билимге итиниуюлу болуп ёсгенди. Не къыйын жумушдан да къачмагъанды, атасын, анасын аяп, битеу ауур жюкню кеси боюнуна алыргъа кюрешгенди.

Школну жети классын бошагъан жаш адам мамыр жашауу гъа хазырланганды, уллу муратла салгъанды, билим алып, усталыкъгъа

Урушда – жигит, урунууда – жигер

юйренер, жюреги жаратхан къыз бла юйор къууар умутлу эди. Алай Маликни, аны тенглерини да аллай ариу муратлары толмагъандыла – аланы жоллары фашист Германияны СССР-ге чабыуулукъ этген кесгенди.

1941 жылда Черек районну комиссариаты Улбаш улуну Къызыл Аскерни тизгинлерине чакъырады. Къысха курслада аскер илмуну энчиликлерине юйренер, Жаш фронтха атланады. Ол хауада Къоруулау аскерлени 1605-чи номерли аэродром полкунда тюшеди. Урушну кезиунде душманла бла къанлы сермешлеге кеп кере къатышады. Ол батырлыкъын, аскер оюмлулукъун кёргозтуп, не къыйын болумдан да кутулууну жолларын таба билгенди.

Таулу аскерчини Хорламгъа жолу къыйын эм ныхытлы эди. Ол жаралы болгъанды, нөгерлерини ёлгенлерин да кёргенди. Алай къыралны башчыларыны малкъар халкъны туугъан журтундан зор бла кечюрюрге деген оноулары аны жюрегинде бютунда терен жара салгъанды. Алай ол кесини аскерчи борчун унутмагъанды, фашистлеге къажу сермешледе кишилин кёргозтуп, Уллу Хорламны жууукълашдырыу ючюн къолундан келгенни аямагъанды.

Аны батырлыкъын командирле эслемей къоймагъандыла. Улбаш улу борчун бет жарыкълы тамамлагъаны, буйрукъланы жерге салмай толтургъаны, сермешлени кезиунде батырлыкъ этгени ючюн 1945 жылда 11 майда аскерчилени араларында бек сыйлыгъа саналгъан «За отвагу» майдалгъа тийишли кёрюлгенди.

Саугъалау къагъытда уа аны юсюнден былай жазылады: «Малик полкуну управление жаны бла взводу разведчиги болуп къуллукъ этгенде, душман авиация жетип келгенини юсюнден къысха заманны ичинде белгиле

этгенди. Ол а фашистлеге къажу атышыу бардырыргъа онг бергенди. Малик Таулевиц фашист авиацияны 34 чабыуулуна къажу сермешлеге къатышханды. Полк 21 душман самолётну жокъ этгенди».

Андан сора да, Уллу Хорламны 40-жыллыгына аталып, Улбашланы Малик Ата журт урушну ордени бла саугъаланганды.

Урушдан сора ол туугъан журтуна къайтады. Алай аны аскерчи жетишимлерине да къарамай, таулу болгъаны ючюн Орта Азиягъа кечюредиле. Улбаш улу киши жеринде юдегиле болады, юдегиси бла бирге сегиз къызны бла жашны аягъы юсюне этедиле, барысы да да тийишли билим алгъандыла.

Кавказгъа къайтхандан сора уа, бизни жигитибиз шофёрланы курсларын бошагъанды, ол кеп жылланы ауур жюкле ташыучу машинада ишлегенди. Коллективде анга хурмет уллу болгъанды.

Малик сабийле, аладан туугъанла да ата арбазда жыйылсала бек сыйгенди, аланы дауурларына, ойнагъанларына сыйюп къарагъанды. Алай ала урушну, сермешлени юслеринден сорсала, кезлери мутхуз болгъандыла. Быллай кезиуде уа ол Курск сермешде къалай сау къалгъанына сейир этгенин айтыучу эди.

Европаны къыралларын къоруулау сермешле бла ётген, урушну кюйсюзлюгюн кёрген аскерчиге бек уллу саугъа уа Хорлам, мамыр жашуа болгъандыла. Алай фронтда алгъан жаралары, анда кёрген къыйынлыкъла аны саулукъун бузмай къоймагъандыла. Жарсыуу, бюгюнлюкде сыйлы ветеран бизни арабызда жокъду. Алай Ата журтубузну батыр къоруулауучусуна хурмет ёмюрлени теренинде сакъланырыкъды, ол сабийлерини, туудукъларыны, аладан туугъанланы эслеринден бир заманда да кетерик туююлду.

Министр дерс бардырганды

Кёп болмай Нальчикни 32-чи номерли орта школунда «Бююнню экология жарысула» темагъа жаш тёлю конференция болганды. Анга КъМР-ни табийгъат байлыкъла эмда экология министри Шауаланы Илияс, КъМР-ни Парламентини, республиканы жаш тёлю правительствосуну, «Жашил дор» экология къауумну, Къабарты-Малкъар къырал аграр университетни келечилери эм башхала къатышхандыла.

Жыйылууну ача, Шауаланы Илияс бююннюке экологияны болуму кёпле ни жарыстханын чертгенди. «Таза хауа, ичер суу, тапландырылгъан паркла, скверле, агъачланы сакълау - адам улуну саулугуна эм жашаууна себеплик этген затладыла. Аны себепли экологиягъа жамауат кеси сакъ болургъа керекди», - дегенди ол.

Тюбешиу ачыкъ халда бардырылганды, школчула, ушакълагъа тири

къатышып, кёп соруула бергендиле, экология жаны бла къаллай проектледе ишлегенлерин да билдиргендиле.

КъМР-ни жаш тёлю правительствосуну табийгъат байлыкъла эмда экология министри Анна Берюкова «Къалгъан-къулгъанланы айырып жыярча амал» деген докладын окъугъанды. Мектепни таматасы Макытланы Асият а табийгъатха аяулу кёзден къараргъа гитчеликден юйретирге кереклисин белгилегенди эм экология бла байламлы къаллай иш бардыргъанларын билдиргенди. Ол бу жаны бла окъуучуланы билимлерин ёсдюрюуге, юйретиуге аслам эс бурулгъанын эм ала тюрлю-тюрлю конкурслада биринчи жерле алгъанларын да къошханды.

Конференцияны ахырында сабийле министр къонакъгъа келип экологияны юсюнден хапар айтханына эм сорууларына да тынгылы жууапла бергенине ыразылыкъларын билдиргендиле.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

АЙЫРМАЛЫЛА

Къайсы кезиуде да жаланга билимине ышанады

Къыралны къайсы шахарында да, андан тышында башха узакъ жерледе окъуна таулу къызладан бла жашладан, иги окъуп, магъаналы усталыкъла алып, атларын иги бла айтдыдырып, жууаплы жерледе ишлеп тургъанла кёпдюле. Халкъыбызны атын иги бла айтдырып тургъанлары ючюн окъуна махтаугъа тийишлидиле ала. Дагъыда халкъда бир иги айтыу жюрюйдю: игиден, ол къайда болса да, бир кюнде бир игилик келеди.

Курданланы Юсюпню къызы, Рахайланы Джамиля, аллай къызладан бириди. Ол бююн Санкт-Петербургда жашайды. Туугъан а Элбрус элде этгенди. Гитчелигден окъуна врач болургъа суйгенди. Бар сабий оюнлары да ол усталыкъ бла байламлы болгандыла. Школну бошагъанлай, ол Къабарты-Малкъар къырал университетни медицина бёлюмюне киргенди. Анда 4-чю курсха ётгенлей, аллай онг чыгып, Санкт-Петербургда академик И.П. Павлов атлы къырал медицина университетге кёчюп, окъуун андан ары бардыргъанды.

Аны атасы Курданланы Юсюпге бла анасы Тилланы Розагъа тынч болмаз эди жете келген къызчыкъны уллу шахаргъа жиберген. Ол шартны юсюнден Джамиля былай айтады: «Да, хау, къыз тишириуаны суйюп ие болмазла узакъгъа. Болсада мени атам-анам, биз төрт эгеч болабыз да, барыбызгъа да тынгылы билим берирге кюрешгендиле. Кёчгеними уа бир хыйсабы – теренирек билим алыргъа эди. Нальчикде да болур эди аллай онг, алай а мында кенг сынамлы, аладан дерс алырча устала асламдыла».

Ол алай болгъанына не сёз. Джамиля анда бююннда къаты окъугъанды. Ол эрттегили төрелери сакъланган, аты иги бла айтылып келген бийик окъуу юйде билимли устазланы къолларында окъугъан даражалы да, сейир да эди. Ол окъуу юйню бошагъандан сора, 2008 жылда Джамиля, Санкт-Петербургда саулукъ Сакълау эм социал айныу жаны бла федерал агентствону бийик билим берген медицина академиясында клиника интернатурада бир жыл окъугъанды. Дагъыда эки жылны Стоматологияны Санкт-Петербур институтунда билим алганды. Аны «стоматолог-терапевт» бёлюмюн 2011 жылда бошап, андан ары И.И. Мечников атлы шимал-батыш къырал медицина университетде «ортодонтия» усталыкъны ординатурасында эки жыл окъугъанды.

Таулу къыз ишин микроскопист болуп башлагъанды. Аллай усталыгъы болгъан тиш врач аругъанны жарысуун теренден

кёреди, аны юсю бла этген болушлугу да магъаналы болады. Джамиля айтханнга кёре, микроскоп ауругъан жеринде не бола тургъанын ачыкъ кёрюрге онг береди. Ол а диагностика салыуда, багъыуда да бек магъаналыды. Къошакъ жара салыргъа да къоркъуу жокъду, нек дегенде врач гитче диаметрли инструментле бла хайырланады, кюмюшчю кибик ишлейди. Алай бла, къаралыргъа керек жерни чеклери тюз тохташдырыладыла. Киста-зат болса да, ол терк ачыкъланады.

Бююн Джамиля стоматология багъыуну не тюрлюсюн да хайырланады. «Хау, Аллахха шукур, аллай онгум барды, – дейди ол. – Тюрлю-тюрлю технологияла бла шагъырейме, не тюрлю материал бла да ишлей билеме. Уллулагъа, гитчелеге да терапиядан, хирургиядан башлап, реставрациягъа дери, комплекс багъыу бла кюрешеме. Дагъыда къошакъ билим берген курслагъа, халкъла аралы конференциялагъа дайым жюрюгенлей турама. Артыкъ зат билир онг болса, ахчангы, заманынгы да аяргъа жарамайды».

Элибизде-жерибизде бизге ким да болушады – танышларыбыз, жуукъ-ахлубуз... Уллу шахарда уа къыйынды кесине уста деп айтдыргъан. Ол жаны бла Джамиляны оюму да былайды: билиминг болмаса, бир тюрлю бир жуукълукъ болушаллыкъ туюлду. Баям, болушада а, ол зат кёпге бармайды. Хау, къайда да атынгы иги бла айтдыргъан тынч туюлду. Башхаладан айырмалы, даражалы этген жаланда артыкъ билгенинги. Ол себепден таулу

къыз тюрлю-тюрлю курслада окъуйду, конференциялада, конгресследе болады. Озгъан жыл Санкт-Петербургда ортогнатическая хирургия жаны бла халкъла аралы конгрессни ишине къатышханды. Адамны тишлерин тап этип, жаякъ сюегин тюзетгенин бюсюнди ишлени арасында аны иши да белгиле болганды.

Джамиля жыл сайын Функциялы стоматологияны халкъла аралы конгрессинде болады. Ол бююн стоматолог-терапевт-микроскопист-ортодонт деген усталыкъланы биригидир, «Стоматология» атлы иели биригидир ишлейди. Дагъыда бреккет системала бла кюрешеди, протезированианы устасыды.

– Мында бир ненча адам болабыз бир бирни ангылап ишлегенле. Тиш аурууну кесича, анга багъыуну да кёп тюрлюлери боладыла. Бири бир жаны бла бакъса, башхасы да пациентни тынгысыз этген шартлагъа андан ары къарайды. Мен тишлени багъыу жаны бла кёп тюрлю усталыкъланы бирлешдирирге сюеме. Не десенг да цивилизацияны уллу атламла этген заманында жашайбыз, жангы техника, жангы багъыу онгла кюнден-кюннге тюрлене, ёсе барадыла. Быллай иште уа жашаудан арта къалыргъа жарамайды. Нени да билирге, неге да юйренирге излегеним да анданды – дейди ол.

Джамиля Рахайланы Сагитни жашы Асхат бла анда тюбешип, ала бир юйюрлю болуп жашагъанлы иги кесек болады. Асхат юристди, экономистди, усталыгына кёре ишлейди. Ала, бир бирни ангылап, жуукълуну, ахлуну да кёлюн ала, эки къыз ёсдюредиле. Сабийле, Салима бла Алия, Джамиляны ата-анасы бла Элбрусда турадыла. Ана тилде алача ариу сёлешгенле аздыла.

– Таматаланы къатларында ёсген сабийле башха тюрлюдюле. Атам, амам саулукъда, манга аллай онг чыкъганды. Тансыгъ а боладыла. Ма бу жол юйде болгъаныбызда, мени школгъа элтип, нёгерлери бла танышдыргъандыла. Аталарын да алай. Мен кесим да ол школну бошагъанма да, устазларымы кёргениме бек къууанганма, – деп кюледи Джамиля.

Ары-бери кетгенле арта къайтмазла деген къоркъуу барды. Баям, жаш адамла да эте болурла ол къайгыны. Джамиля бла Асхатны, бир кесек сынам жыйгъандан сора юйге къайтыргъады муратлары. Бююн а аланы атларын ишлеген жерлеринде иги бла кёпле сагъынадыла. Ол а, алагъа угъай, бизге да уллу саугъады.

КЕРТИЛАНЫ Сакинат.

Ёхтемлену

Хунерине – тийишли багъа

Алгъаракъда билдиргенибизча, Мокъаланы Гульнара кесини «Ашхана» проекти бла Москвада тюрк миллетлени араларында бардырылгъан «Жомакълы чоюн» деген фестивальгъа къатышхан эди. Бу кюнледе уа ол фестивальны эсеплерине кёре озгъан ыйыкъда ол ара шахардан ыспас къагъыт алгъанды. Москваны Маданият департаментини «Восхождение» арасы Гульнара Руслановнаны «Гордость нации» деген сыйлы атха тийишли кёргенин билдиргенди.

Ыспас къагъытда айтылгъаннга кёре, Мокъаланы Гульнара «Ашхана» эм «Лучшие дети» деген проектлери бла жаш тёлюню тюз ызда айныуна, миллетле аралы шуёхлукълуну кючлеуге ашы къошумчулукъ этеди. Гульнара ишине аллай багъа бергенлерине бек къууанганды: «Быллай кезиуде хар адамны жангы атламлагъа кёллендиредиле да, мен да ол ыздама», - дегенди.

ТАППАСХАНАНЫ Аминат.

ОГЪУРЛУ ЫЗ

Агежлилиги, оюмлулугу – окъуучуларыны жүреклеринде

Холамханланы Абдул-ланы жашы Боташны Хасанияда, Бызынгыда, Къабарты-Малкъарны башха эллеринде да бюгюн да атын уллу хурмет бла эсгередиле. Ол кёп жылланы сабийлени физикадан бла математикадан окъутуп турганды. Мен да аны окъуучуларындан бириме. Хурметим уллулай къалганды анга.

Аны къадары къыйын да, сейир да болганын а артада, кечирек, билгенме. Айтыуга кёре, ол Байсолтанланы Алим бла бирге чакъырылган эди аскерге. Эки таулу жаш да Урупинскге жибериледиле, Алим - хауа, Боташ а жаяу аскерчилени курсларына тошедиле.

1941 жылда къысха курсланы бошагандан сора, жаш лейтенантланы тюрлю-тюрлю фронтлагъа жибердиле. Боташ а, марраучу ротаны комсомол организациясыны башчысыны къуллугун да толтура, урушну ал сатырында болады. 1942 жылны август айында баргъан къазауатладан биринде ротаны немислиле къуршоугъа аладыла. Къызыл аскерчиле жигитча сермешгендиле, болсада кюч тенг туююл эди... Ол тийреде жашагъанла бир къауум аскерчиге, ол санда Боташа да, къуршоудан чыгъаргъа болушадыла, алай бла жашла къызыл аскерни къауумуна къошуладыла.

Ол жылны декабрь айында Боташ, Къабарты-Малкъарга келип, къазауатдан бир кесек солуу алып, дагъыда фронтха къайтама деп турганлай, аны Черек район военкоматха чакъырадыла. Боташ сына болгъан лейтенантны уруш къазауаты баргъан жерге жиберлик сунуп барады. Военкоматда уа: «Къуршоугъа тышгенле энчи сюзюден ётерге керекдиле, ким биледи, сизни немисли фашистле жиберген эселе уа бери тасхачылыкъ этерге», - дейдиле.

Ол тинтиу а Азербайджанда энчи лагерледен биринде бардырыла эди. Боташдан сора да, анда аныча аскерчилени, командирлени мингле бла санаргъа боллукъ эди. Аланы барына да жалгъан дау этип, хаталары болмай турганлай, Уралгъа баскит рудниклеге жибердиле. Андан а кёпле юйлерине саулай къайталмагъандыла. Гитчеликден ишлерге юйренген Боташ а чыдаганды. «Сен башынга эркинсе», - деген сёзлени эшитир кюннге жетгенди.

Холамханланы Боташ.

Холамханланы Масхут.

Ол а 1945 жылны май айында болганды.

Алай къайры барсын? Боташ Уралда къалыр оюм этеди. Билим бериуню шахар управлениясына иш берилерин тилей барады. Урушха дери ол Нальчикде педучилищени бошагъанын эмда эл школлада устазлыкъ этип турганын айтады. Анга олсагъат мектепледен биринде иш табадыла.

Кёп да мычымай, атанасын излеп башлайды. Кёп письмола жазып, аланы Къыргъыз ССР-ни Григорьевка элинде табады. Сора болгъан хапчуларын бир гитче рюкзакга жыйышдырып, ары атланады. Келгенден сора уа, эки кюн да турмай, орта школда ишге тохтады, жерлешлерини, башхаланы да сабийлерине математикадан дерсле бередиле. Устазланы, окъуучуланы, ата-аналаны араларында Боташны намысы бийикде жюрюгенди.

Бир бирледе уа ол окъуучуларына урушну юсюнден хапар айтыучу эди. Айтырзаты уа бар эди. Урупински училищесин бошагъан курсантла Армавирни эмда Кропоткинону къатындан 70 километр чакълы бир узаклыккъа дери къоруулауда болуп уруш этгенлерини, нёгерлерини жигитликлерини, къуршоудан эллиле алагъа къалай болушханларыны юсюнден да эдиле...

Къарындашы Масхутну юсюнден да айтырзаты бар эди. Ол десант аскерледе къуллукъ этгенди, душман уучлап тургъан жерлеге парашют бла кёп кере секиргенди. Венаны, Австрияны немисли фашистледен азатлаугъа тири къатышханды. Хорламгъа да анда тюбегенди. Аны кёкюрегин кёп майдалла бла орденле жасай эдиле.

1957 жылда Боташ Абдуллаевич туугъан жерине къайтады. Кёп да мычы-

май Къабарты-Малкъарны Жарыкъландыруу министерствосуна барады. Аны Бызынгыгъа жибердиле, школну директоруна салып. Ол мектепни алгъыннгы окъуучулары бюгюнлюкде да кеслерини директорларын уллу хурмет бла эсгередиле. Аны хайырындан Бызынгы элден кёп жашла бла къызла къыралыбызны бек иги бийик окъуу юйлерине кирип, устазла, врачла, инженерле, агрономла, алимле да болгандыла.

Айтханыбызча, Хасанияны орта школунда да Боташ Абдуллаевич кёп жылланы ишлегенди. Аны математикадан бла физикадан дерслеринде эригип олтурур онг жокъ эди. Жаш устазла уа андан юлгю алгъандыла. Ол да алагъа бай сынамындан юлюш этерден арта турмагъанды. Аны бла бирге уа республикалы жыйылулада, август кенгешледе да кесини оюмун айтханды. Жарыкъландыруу министерствону таматалары анга уллу хурмет этгендиле. Ол кёп грамоталагъа, саугъалагъа да тийишли кёрюлгенди. «Халкъгъа билим бериуню отличниги» деген белги бла да саугаланганды.

Холамханланы Боташ юй бийчеси Ляжинка бла юч сабий ёсдюргендиле – эки жаш бла бир къыз. Ала барысы да бийик билим алгъандыла, иш кёллююклери, чомартлыклары, адамлыклары бла да айтылганлай турадыла.

Боташ Абдуллаевични жашауунда къыйын кезиуле болгъан эселе да, ол адамлыгын тас этмегенди. Иги кесек жыл озгъандан сора СССР-ни Къоруулау министерствосуну буйругуу бла аны жууапха терс тартханларыны юсюнден билдириу да келгенди. Лейтенант чынын да къайтаргандыла.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

Маданият

Библиотекаланы жангы тюрлюлери

Быйыл Къабарты-Малкъарда «Маданият» миллет проектни чеклеринде бардырылган «Маданият болум» федерал проектге кёре юч библиотека жангы стандартха келиширча этилликди, деп билдиргендиле КъМР-ни Маданият министерствосуну пресс-службасындан.

Жангы тюрлю учрежденияла Нальчикде бла Тырнауузда къураллыккъдыла.

Аланы мекамларына ремонт этилликди, ичлери жангыртыллыккъды, китапларыны санына къошулуккъду. Ала Интернет эмда 3-D техника эм бийик

технологиялы амалла да жалчытыллыккъдыла.

Китап окъуучулагъа бирге эмда энчи-энчи олтуруп ишлерча жерле, кенгешле, лекцияла семинарла бардырырча отоула да жарашдырыллыккъдыла. Аны бла бирге къошакъ халда миллет электрон библиотекада болгъан литератураланы окъургъа онг табыллыккъды.

Былтыр библиотекаланы жангы тюрлюлери Нальчикде бла Лескен районну Хатуей элинде ачылгандыла.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман.

Кинофестиваль төрели халда къураллыккъды

Ковидге къажу амалла бары да сакъланып Нальчикде төрели халда 18-20 майда бардырыллыкъ Жаш тёлую «Кинокавказ» Шимал-Кавказ ачык кинофестивальна къатышырча заявканы алыу ахырына жетеди. Аны къураучусу СКФО-да жангыз чыгармачылыкъ вузду – Искусстволаны Шимал-Кавказ къырал институту, махкемени ректору искусствоведенияны доктору, профессор Рахыланы Анатолийди. Фестивальны конкурс программасына 16 жыллары толгъанладан башлап 35 жылларына дери кинематографистле чакъырыладыла.

Конкурс жюрини председатели Кинематографияны С.А. Герасимов атлы Битеуроссей къырал университетини кино эм телевидение режиссура курсуну таматасы, доцент, профессионал билим бериучаны бла федерал эксперт Виталий Калининди.

«Къурау комитетге 275 заявка келгенди, ол санда 17-си тыш къыраллы авторладан, - деп хапарлагъанды проектни продюсери Артём Челикин. – Къабарты-Малкъардан авторла бла бирге фестивальгъа къатышырча суйгенлерин РФ-ни субъектлеринден продюсерле бла режиссёрла билдиргендиле, ол санда Москвадан бла Москва областыдан, Санкт-Петербурдан, Башкъортостандан, Кърымдан, Пермь крайдан, РСО-Аланиядан, КъЧР-ден, Краснодар эм Ставрополь крайладан, Липецк, Оренбург, Челябинск, Новосибирск, Мурманск, Нижегород, Иркутск, Псков областыладан, Къазахстандан, Узбекистандан, Армениядан, Латвиядан эм башха къыралладан.

Бюгонлюкде Шимал-Кавказ федерал округну жети субъектинден 23 заявка келгенди. Бу регионда эришиуню жорукларына келишген контент аслам къураллыккъына эм

заявка бериу кезиу бошалгынчы (2022 жылда 28 февральгъа дери) алты къоншу республикадан бла Ставрополь крайдан авторла кеслерини видеопродукцияларын кёргозюрге итинулюклерин билдирликлерине ышанабыз. Сайлау комиссия ишлеп башларгъа хазырды, шорт-листни уа апрельде басмаларыкъбыз».

Ишлени алыу бу эришиу номинациялада бардырылады: эм иги къысха метражлы фильм, эм иги къысха метражлы анимациялы фильм, эм иги документли фильм, эм иги социал видеоролик. Регистрация кинофестивальны официал сайтында www.kinokavkaz.ru «Заявканы алыу» бёлюмюнде бардырылады.

«Кинокавказ 2021» кинофестивальны юсюнден положение: https://kinokavkaz.ru/files/639105/Polozhenie_III_SKMF_Kinokavkaz.pdf

Телефонла: Челикин Артём Тимурович – продюсер +7 (928) 914 1784; Ажагоева Зарина Халифовна – продюсер +7 (928) 078 1781; Богачёва Ирина Петровна – руководитель пресс-центра +7 (905) 437 3000

E-mail: kinokavkaz@mail.ru (СМИ-ле письмону темасында «Пресса» деп белгилерге тийишлидиле). Официал сайт: www.kinokavkaz.ru Инстаграм: <https://instagram.com/arenaone.ru/>

СПОРТ

Даражалы эришиуден – «алтын» бла «кюмюш»

Албанияны Дуррес шахарында тхэквондодан VII халкъла аралы G2-класслы рейтинг турнир кьуралганды. Даражалы эришиуде Къабарты-Малкъардан спортчула эки майдал алгандыла, деп билдиргенди тхэквондону WTF тюрлюсюнден СКФО-да федерацияны баш секретары Беслан Канкулов.

Абадан жыл сандагы къаумгъа энди кечген Идар Багов (54 кг), алты тюбешуон да хорлам бла бошоп, алтын майдал алганды. Милана Бекулова (46 кг), беш сермешинде кючю бола келип, финалда уа тюрлю Эмине Гогебаканнга оздурганды.

Анга жангызда 16 жыл болады. Ол эришиуден «кюмюш» бла къайтханды. Жаш чемпионланы тренер Ахметланы Амир юйретеди.

Энтта да алчыланы санында

Псыгансууда эркин тутушудан Къабарты-Малкъарны биринчилиги бардырылганды, анга 2007-2008 жыллада туугъан спортчула къатышхандыла.

Эришиуде «Хасания» спорт клубну келечилери саугъалы жерлеге чыкъгандыла. Кюмюш майдалны Хасауланы Салих (48 кг) алганды. «Доммакъла» Батталаны Омаргъа (41 кг), Мисирланы Аланнга (57 кг) бла Мырзаланы Рамильге (68 кг) жетгенди.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Ташлы талачыланы къармашуулукълары

Бу кюнледе Къашхатауда Черек районну эркин тутушудан ачыкъ турнири этгенди. Анга Ташлы-Тала элни жаш спортчулары да къатышхандыла.

Турнирде 2011-2012 жыллада туугъан жашчыкъла эришгенди. Тренер Алтууланы Хызырда жарау этген Къазийланы Ислам, Гузиланы Мухаммат эм Къазийланы Амир Къашхатаудан майдалла бла къайтхандыла.

Къазийланы Ислам бла Гузиланы Мухаммат, финал сермешлеге дер жетип, кеси ауурлукъ категорияларында алтын эм кюмюш майдалла къоллу болгандыла.

КЪАСЫМЛАНЫ Аминат.

Билдирю

«Заман» газетде корреспондент вакансияла бардыла. Филология жаны бла бийик билими эм журналистика ишге факмулулугъу болгъан жаш адамла редакциягъа 42-63-01, 42-05-20, 8-928-717-62-50 телефон номерлеге селеширге боллукъдула.

Газетни келир номери 25 февральда чыгъарыкъды.

Игипендирю

Таулада тоннельлеге къараллыкъды

Арт эки жылда Черек келлеге келген туристлени иги кесеги Огъары Малкъаргъа да ётерге сюедиле. Ол себепден «Урван-Огъары Малкъар-Уштулу» А-154 федерал трассаны эм бийикдеги кесегинде тоннельлеге эки жылны ичинде тынгылы ремонт этилликди. Аны юсюнден ТАСС информантство билдиргенди. Бююнлюкде эки тоннельде жангыртуу ишлени барды-

рырча проект жарашдырыла турады. Аны бла бирге жолну 8,3 километри да тапландырыллыкъды. Ишлени кезиунде черек жагъала кючлендирилликдиле, асфальт салынырыкъды эм башха жумушла тамамланылыкъдыла.

Сагъынылгъан проектге 457,4 миллион сом къоратыллыкъды.

Оттюшюу

Баш сылтау – жууапсызлыкъ

2022 жылны аллындан башлап, республиканы тийресинде кьургъакъ хансны кюйдюрюу бла байламлы 94 кере от тюшгенди, жангызда озгъан кюнню ичинде от ёчюлтючюле жаныу болгъан жерлеге 24 кере чыкъгандыла, деп билдиредиле МЧС-ни регионда Баш управлениясыны пресс-службасындан.

Быллай болумла асламы-

саулукулларына хата жетерге болады.

Кьургъакъ кырдыкны неда кир-кипчикни кюйдюргенде, от тюшюуге кьоркьуусулукъну жорукъларын жалчытмагъанла административ жууаплылыкъгъа тартыллыкъдыла, деп эсгертедиле ведомстводан. Административ бузукълукъланы юсюнден кодексни 20.4 статьясыны

сында адамны хатасындан чыгъадыла. Кёпле от тиргизгенден сора, анга къарамай къоядыла, тютюнню неда сирнекни атып кетедиле. Кьургъакъ ханс а терк къабынады, жел ургъанлай а, от башха жерлеге – мюлклеге бла промышленный объектелеге, юйлеге – кёчеде. Алай бла хазнагъа, бек башы уа адамланы жашауларына бла

1-чи кесегине тийишлиликде быллай болумда терсленген инсанлагъа 2000-3000 сом тазир салынады, къулукъчула 6000-15000, энчи предпринимательле 20000-30000, юридический лицола уа 150000-200000 сом телерге керек боллукъдула.

ХАБИУЛЛАХЛАНЫ Зульфия.

Учредительле: Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти бла Правительство

Баш редактор
КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редакторну орунбасары),
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редакторну орунбасары),
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь),
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
ТРАМЛАНЫ Зухура,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркинликлерин кьоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.

Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - П 5893

Газетни басмагъа «КъМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а

Номерге графикге кёре 19.00 сагъатда къол салынады. 20.00 сагъатда къол салыннганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:

Байсыланы Марзият-дежурный редактор, Кучукланы Сафият, Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарьны орунбасарлары; Ахматланы Лноаза (1,2,3,8-чи бетле), Зезаланы Лида (4,5-чи бетле), Мокьаланы Зухура (6,7-чи бетле) - корректорла.
Тиражы 1659 экз. Заказ №326
Багъасы эркинди.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин атыл проспек, 5

электронный почтасы:
elbor_50@mail.ru